

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Naalakkersuisut kingusinnerpaamik 1. oktober 2027-imi naalakkersuisoqarfiit kiisalu taakkununga atasunut aqutsisoqarfiit, aalajangersimasumik allaffeqarfiit, atorfiit aamma oqartussaasutut suliasaqaarfiit Danmarkimiittut atorunnaarsinneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Atorfiit suliasaqaarfiillu pisariaqartut Kalaallit Nunaanni suliffissaqartillugit ingerlateqqinneqassapput, taamaalillutik piginnaasat suliffeqaarfiullu iluani ilisimasat Kalaallit Nunaanni tunngavilerneqarlutillu ineriartortinneqassallutik. Kalaallit Nunaata Københavnnimi Sinniisoqarfia pineqartunut ilaanngilaq, taamaattorli atorfiit imaluunniit suliasaqaarfiit atorunnaarsinneqartut tigusinnaanngilai imaluunniit nutaamik pilersitseqqissinnaanagit. Taakku aamma Danmarkimi avataanit siunnersortinit, suliffeqaarfinnit imaluunniit allanit ataavartumik imaluunniit aqqissuussaasumik suliakkiissutigineqarnikkut taarserneqarsinnaanngillat, suliasat taakku naammaginartumik Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaappata.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aki-Matilda Høegh-Dam, Naleraq)

Tunngavilersuut

Nunaatta aningaasaqarnera ilungersunartumik inissisimavoq. Naalakkersuisut namminneq oqaatigaat aningaasartuutit sukannernerusumik aqunneqartariaqartut pingaarnersiuisoqartariaqarlunilu. Taamaattumik Naleqqamiit isumaqarpugut Namminersorlutik Oqartussat ukiut tamaasa Danmarkimi aalajangersimasumik atorfeqartitsinermut allaffissornikkullu suliasanik ingerlatsinermut aningaasat annertuut atortagaat illersorneqarsinnaanngitsoq, suliasat naammaginartumik Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaappata aningaasallu nunatsinni toqqaannarnerusumik iluaqutaasinnaappata.

Naalakkersuisut § 37 naapertorlugu apeqqut nr. 128/2025-imut akissutaanni ersepoq Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi sulisuinut suliasaqaarfiinullu ukiumut aningaasarsiatigut aningaasartuutit naatsorsorneqartut 100 mio. kr.-it missaannut annertussuseqartut. Aningaasat taakku akissarsiaannaapput. Allaffinnut, ingerlatsinermut kingunerisassanullu allanut aningaasartuutit ataatsimut naatsorsorneqarsimanngillat. Kisitsisinili aamma suliffeqaarfiit suliasaqaarfiillu siunnersuummit pisariaqavissumik pineqartussaannngitsut ilaapput. Taamaattumik 100 mio. kr.-it siunnersuummit toqqaannartumik sipaarutigineqartussatut naatsorsuunneqarsinnaanngillat, kisitsisilli

takutippaat aningaasarsianut aningaasat qanoq annertutigisut ullumikkut Kalaallit Nunaata avataani atorineqartartut.

- *Akissarsianut aningaasat Danmarkimi atorineqaraangata, aningaasat nunatsinni kaaviiartinneqarnissaat, akileraarutigut isertitat piginnaasanillu ineriartortitsineq Kalaallit Nunaata aamma annaasarpai. Nunatsinni peqqinnissaqarfik, inissiat, meeqqat, utoqqaat innuttaasullu qanillugit sullissiviit allat aningaasassaaleqiffiutillugit, aqqissuussinerup taama ittuq sulii eqqortuunera isornartumik nalilerneqartariaqarpoq.*

Pisortat atorfi Kalaallit Nunaata aningaasaataanik akilerneqarpata, aallaaviusariaqarpoq suliffiit Kalaallit Nunaanniinnissaat. Suliassaq pisariaqarpat atorfik aamma pisariaqarpoq, tamannali isumaqanngilaq suliffik Danmarkimiittariaqartoq. Suliassaq illersorneqarsinnaasumik nunatsinni ingerlanneqarsinnaappat, nunatsinniittariaqarpoq, taamaalillutik akissarsiat, akileraarutigut isertitat, piginnaasat aningaasallu kaaviiartinneqartut Kalaallit Nunaanni innuttaasunut iluaqutaassallutik.

Tamanna Naalakkersuisut akissumminni namminneq oqariartuutigisaannut naapertuuppoq: “Sulisut nunatsinni suliassanik suliaqartartut sapinngisamik aamma maani aalajangersimasumik najugaqarnissaat Naalakkersuisut piumaneruaat.” Naalakkersuisut tunngavilersuutigaat Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarneq inuiaqatigiitta pisariaqartitaannik pissutsinillu paasinninnerunissamut iluaqutaasoq. Suliassanik ilumut angerlaassineq nunatsinni ilinniarsimasunik sulisoqarnikkut avatangiisinik, suliffeqarfiit iluanni ilisimasanik allaffissornikkullu piginnaasanik ineriartortitsinermut attassinermullu aamma iluaqutaassaaq.

Kalaallit Nunaata Københavnimi Sinniisoqarfia sinniisoqarfittut immikkut ittunik suliassaqarpoq, taamaattumillu attatiinnarneqassaaq. Kalaallit Peqqissartut Illuat napparsimasunut qanigisaannullu peqqinnissaqarfiup ataani sullissiviuvoq, siunnersuummilu allaffissornikkut allaffeqarfittut imaluunniit oqartussaasutut suliassaqarfittut pineqanngilaq. Danmarkip 2026-imiit kalaallit napparsimasut Danmarkimi napparsimavinni katsorsarneqarnerannut tapiissutit Kalaallit Nunaata siornatigut aningaasartuutaasa nalinginik qaffannissaat isumaqatigiissutigineqarpoq. Tamanna Danmarkip Kalaallit Peqqissartut Illuannik ingerlatsineq tamaat tigussagaa pillugu isumaqatigiissutitut paasineqassanngilaq.

Naalakkersuisut pingaarnersiutinissaq pillugu oqalupput. Naleqqamiit isumaqarpugut Kalaallit Nunaata aningaasaataanik Danmarkimi amerlasuunik aalajangersimasumik suliffeqartitsinissaq pingaarnersiutinerunngitsoq, suliassat nunatsinni

ingerlanneqarsinnaappata. Nunatta aningaasaatai sapinngisamik annertunerpaamik nunatsinni innuttaasunut iluaqutaasariaqarput nunattalu aningaasaqarnerani kaaviiartinneqartariaqarlutik. Tamanna tunngavigalugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut saqqummiunneqarpoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfiup 14. oktobari 2024-meersumi allakkiaa naapertorlugu Nunatta Karsiata 2023-mut naatsorsuutaani kontomi 122040110-mi, qaammammut akissarsianut, aningaasartuutit 102,5 mio. kr.-iupput, tak. ilanngussaq ¹. Naalakkersuisoqarfiup allakkiaani nalilerneqarpoq aningaasartuutit tamakkerlugit qaammammut akissarsialinnut Kalaallit Nunaata avataani inissisimasunut tunngasut, naak taakkunannga 16,3 mio. kr.-it Kalaallit Nunaannut geokodeqartinneqaraluartut. Kisitsisini inuit siunnersuummit pineqartussanit amerlanerusut ilaapput, tassami Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia kiisalu allaffissornikkut allaffeqarfittut oqartussaasutulluunniit suliassaqarfiunngitsut aalajangiiffigisassatut siunnersuummi piumasaqaat naapertorlugu atorunnaarsinneqassanngillat. Taamaattumik 102,5 mio. kr.-it siunnersuummit sipaarutigineqartussatut naatsorsuutigineqarsinnaanngillat.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup naatsorsuinermini tunngavigaa sulisut pineqartut affaat Kalaallit Nunaannut nuussasut affaallu atorunnaarsinneqassasut. Tamatuma kingorna 25 mio. kr.-it avataanit ikiorserneqarnermut atorineqassappata nunattalu akileraarutaat 10 mio. kr.-it missaannik qaffassappata, Nunatta Karsiata ukiumut angusassai 35 mio. kr.-it missaannik pitsanngoriaateqarnissaat missiliuutigineqarpoq. Soraarsitsinermi piffissaliussat pissutigalugit ukioq siulleg pitsanngoriaat 17,5 mio. kr.-it missaannik annertussuseqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Allakkiaq naapertorlugu kommunit akileraarutitigut isertitaat 10 mio. kr.-it missaannik qaffassinnaapput. Aningaasalli taakku Nunatta Karsiata iluanaarutissaannut ilanngunneqarsimanngillat, kommunit sullissinerannut aningaasartuutit aamma qaffassinnaammata. Naatsorsuineq periarfissamik ataatsimik takutitsivoq, inernerusussavillu inaarutaasumik naatsorsorneqarsimanngilaq. Inernera atorfiit qassit nuunneqassanersut atorunnaarsinneqassanersulluunniit kiisalu taarsiullugu atorfinitsitsinissamik avataanit ikiorserneqarnissamillu pisariaqartitsineq qanoq annertutigissanersoq apeqqutaassaaq.

Atorfiit suliassaqarfiillu pineqartut misissorneqarnerat, atorfinitsitsinermut inatsisitigut pissutsit nalilerneqarnerat, ingerlatsiviit akornanni ataqatigiissaarineq kiisalu allannguutit piviusunngortinneqarnerat AC-fuldmægtigip ukiut sisamat sulineranut, ataasiartumik 2 mio.

¹ **Ilanngussaq 1:** Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik, *Aqutsisoqarfinni naalakkersuisoqarfinnilu kiisalu allani atorfeqartitat pillugit allakkiaq*, 14. oktobari 2024, suliamut nr. 2024-17266, akt-id 24676655

kr.-it missaannik aningaasartuutitut, naapertuuttumik pisariaqartitsisinnaasoq missiliuutigineqarpoq, AC-årsværki ataaseq 500.000 kr.-inik naleqartillugu. Tamatuma saniatigut nuunnermut, atorfinitsitsinnermut, allaffinnut, IT-mut, inissianut aaqqissuussaanikkullu allanngortiterinnermut aningaasartuuteqartoqarsinnaavoq. Aningaasartuutit taakku maanna paasissutissat tunngavigalugit naatsorsorneqarsinnaanngillat, piviusunngortitsinnermilu immikkut naatsorsorneqassallutik. Taamaattumik ukiumut 35 mio. kr.-it missaannik ataavartumik pitsanngoriaateqarsinnaaneq ikaarsaariarnermut pilersitsinnermullu aningaasartuutit sulit naatsorsorneqarsimanngitsut ilanngunneqannginneranni naatsorsuutigineqarpoq.

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat
Siunnersuut namminersorlutik inuussutissarsiortunut toqqaannartumik allaffissornikkut pisussaaffiliinngilaq. Taamaattorli Kalaallit Nunaanni ilaatigut inissianik, sullissinnerik kiisalu najukkami nioqutissanik kiffartuussinnerillu pisariaqartitsineq annertusisinnaavoq.

Danmarkimi suliffeqarfiit siunnersortilluunniit ullumikkut Namminersorlutik Oqartussanut suliassanik isumaginnittut, suliassat siunissami Kalaallit Nunaanni sulusunit imaluunniit suliffeqarfinnit isumagineqalerpata, ataasiakkaatigut suliassakinnerulersinnaapput.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat
Siunnersuut innuttaasunut toqqaannartumik aningaasatigut imaluunniit allaffissornikkut kinguneqartussatut naatsorsuutigineqanngilaq.

Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiisa piginnaasaasalu amerlanerusut Kalaallit Nunaanni inissisimalernerat piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu oqartussaasut Kalaallit Nunaanni pissutsinik ilisimasaqarnerannut nukittorsaataasinnaavoq, aammalu pisortat sullissinnerisa aalajangiinnernullu tunngavissat inuiaqatigiinnut innuttaasunullu Namminersorlutik Oqartussat sullissagaannut qaninnerusumik ineriartortinneqarnissaannut iluaqutaasinnaalluni.